

Remissvar

2021-09-30

Stockholm

God och nära vård - Rätt stöd till psykisk hälsa (SOU 2021:6)

Dnr: S2921/00866

Läkemedelsindustriföreningen, Lif, har varit remissinstans för tidigare betänkanden från utredningen God och nära vård. Trots att Lif inte är remissinstans för rubricerat betänkande kommenterar vi nedan regeringens hantering av läkemedelsområdet i de utredningar som syftar till att utveckla svensk hälso- och sjukvård.

Effektiv och säker läkemedelsbehandling förbises

Förskrivningen av läkemedel är den vanligaste hälso- och sjukvårdsinsatsen, särskilt i den öppna vården. För många människor är läkemedel en nödvändighet för att klara vardagen och under 2017 utgjorde läkemedel 17% av de samlade kostnaderna för botande och rehabiliterande sjukvård. Samtidigt är felaktig läkemedelsanvändning den näst vanligaste anledningen till att patienter skadas i hälso- och sjukvården och kostnaderna för felaktig läkemedelsanvändning uppskattas ofta överstiga de direkta kostnaderna för läkemedel. En annan aspekt av läkemedelsanvändning är tillgången till nya behandlingar. Senast i somras gick uppfattningarna isär avseende statistik som visar på sämre tillgänglighet till vissa nya läkemedel i Sverige än i jämförbara europeiska länder.

Dessvärre sker debatten kring läkemedelsanvändningen separerat från diskussionen om den svenska hälso- och sjukvårdens utveckling. Detta återspeglas i att effektiv och säker läkemedelsbehandling förbises i viktiga statliga initiativ kring den svenska hälso- och sjukvården, vilket är remarkabelt och oroväckande. Direktivet till Utredningen om högspecialiserad vård (dir. 2014:56) innehåller ingenting om läkemedel eller läkemedelsbehandling. Det gjorde inte heller direktivet till Delegationen för ökad tillgänglighet i hälso- och sjukvården (dir. 2020:81), vilken regeringen tillsatte i augusti 2020. Betydelsen av en effektiv och säker läkemedelsanvändning är heller inte inbegripen i de mycket omfattande och annars gedigna arbete som gjorts inom ramen för utredningen God och nära vård.

Remissvar

Lif anser att regeringen i det fortsatta arbetet med att utveckla svensk hälso- och sjukvård måste inkludera läkemedel och läkemedelsanvändning på ett tydligt sätt.

En betydande del av de läkemedel som förskrivs i svensk hälso- och sjukvård kan relateras till behandling av psykisk ohälsa. Försäljningen av dessa läkemedel (ATC-koderna N05A, N05B, N05C, N06A, N06B och N07B) uppgick år 2020, trots att de flesta av läkemedlen är generiska, till cirka 4,4 miljarder kronor (AUP, exklusive moms) eller närmare 9% av den totala läkemedelskostnaden. Som exempel på vikten av läkemedelsförskrivning i behandlingen av psykisk ohälsa kan nämnas att antidepressiva, enligt Socialstyrelsens statistik om läkemedel 2020, ligger på femte plats bland de grupper av läkemedel som hämtas ut av flest personer. Över en miljon svenskar fick ett antidepressivt läkemedel förskrivet under 2020. Att en sådan omfattande läkemedelsförskrivning är effektiv och säker är av största vikt och därför är det en brist att inga aspekter på läkemedelsbehandling, inklusive vikten av farmakologisk kunskap, följsamhet till behandling, biverkningshantering, uppföljning och utvärdering av effekt samt utsättning belyses i det nu remitterade betänkandet.

Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner har en överenskommelse om insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Insatserna görs för att främja psykisk hälsa, förebygga psykisk ohälsa samt stärka förutsättningarna för en tillgänglig, kunskapsbaserad, jämlik och effektiv vård. Effektiv och säker läkemedelsanvändning bidrar till samtliga dessa mål. I den nyligen offentlig-gjorda budgetpropositionen för 2022 föreslår regeringen fortsatta satsningar om 1,5 miljarder kronor per år för 2023 och 2024. För att kompensera frånvaron av analyser kring läkemedelsanvändning i det remitterade betänkandet föreslår Lif, att det inom ramen för ovan nämnda satsning, genomförs arbete för att belysa läkemedlens roll i att säkerställa en god och nära vård vid psykisk ohälsa samt identifiera eventuella brister som behöver åtgärdas. Lif och medlemsföretagen har kunskap och erfarenhet kring läkemedelsanvändning och bidrar gärna i det fortsatta arbetet. En konkret åtgärd kan vara att utforma de patientkontrakt - som utredningen God och nära vård tidigare förslagit så att de i primärvården även inkluderar läkemedelsanvändning

Övrigt

De medicinska experterna på Lifs medlemsföretag ger stöd åt Svenska Psykiatriska Föreningens remissvar avseende aktuellt betänkande, särskilt vad gäller kommentarerna kring *Begreppen "psykisk ohälsa" och "lättare psykisk ohälsa"* och *Psykiatrisk diagnostik och gränssnitt mot psykiatri* samt

Remissvar

vad gäller de farhågor som uttrycks kring konsekvenserna av den förändrade läkarutbildningen och slopad obligatorisk tjänstgöring inom specialistpsykiatri för AT-läkare.

Med vänliga hälsningar

Anders Blanck
Generalsekreterare